SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:750

av Camilla Rinaldo Miller (KD)

Höjning av grundnivån i föräldrapenningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en höjning av grundnivån för föräldrapenning för den som inte har en sjukpenninggrundande inkomst (SGI), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige befinner sig i en situation med sjunkande födelsetal, vilket på sikt kan få betydande konsekvenser för landets demografiska utveckling, ekonomi och välfärd. I delredovisningen Den tysta krisen: De sjunkande födelsetalens påverkan på Sveriges ekonomi och välfärd från Utredningen för en framtid med barn uppmärksammas de samhällsutmaningar som följer av att allt färre barn föds. Utvecklingen aktualiserar behovet av att undersöka hur samhället kan skapa bättre förutsättningar för människor som vill bilda familj.

Det finns många orsaker till att människor väljer att skaffa barn senare i livet eller avstår från att skaffa barn. Ekonomisk trygghet är en faktor som kan påverka möjligheten att planera för familjebildning. Därför är det viktigt att se över hur samhällets trygghetssystem fungerar för personer som önskar bli föräldrar men som ännu inte har etablerat sig på arbetsmarknaden.

Föräldrapenningen är en viktig del av den ekonomiska tryggheten under barnets första levnadsår. För den som saknar sjukpenninggrundande inkomst, SGI, gäller särskilda ersättningsregler. Personer som exempelvis studerar, nyligen har avslutat sina studier eller av andra skäl inte har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden kan därför ha begränsade ekonomiska förutsättningar under föräldraledigheten.

Att bli förälder innebär ett stort ansvar och förändrade ekonomiska förutsättningar. När inkomsten är låg kan det vara svårt att få hushållets ekonomi att gå ihop med de utgifter som följer av att ha barn. En begränsad ekonomisk trygghet kan därmed bidra till osäkerhet inför beslutet att bilda familj. Det finns därför skäl att undersöka om en högre grundnivå i föräldrapenningen skulle kunna förbättra förutsättningarna för denna grupp.

En höjning av grundnivån ska inte betraktas som en enskild lösning på Sveriges sjunkande födelsetal. Barnafödandet påverkas av flera samverkande faktorer, och det är viktigt att utforma politiska åtgärder utifrån ett brett kunskapsunderlag. Samtidigt bör samhällets ekonomiska trygghetssystem utformas så att även personer utan en etablerad arbetsinkomst har rimliga ekonomiska förutsättningar att ta hand om sina barn.

Regeringen bör därför utreda möjligheten att höja grundnivån i föräldrapenningen för den som saknar SGI. Utredningen bör analysera vilka ersättningsnivåer som kan vara lämpliga samt vilka konsekvenser en höjning skulle få för barnfamiljernas ekonomi, jämställdheten, arbetsmarknadsetableringen och de offentliga finanserna.

En sådan utredning skulle ge riksdagen ett bättre underlag för att bedöma hur föräldraförsäkringen kan utvecklas för att stärka den ekonomiska tryggheten för föräldrar som saknar sjukpenninggrundande inkomst. Det är en relevant fråga att pröva inom ramen för det bredare arbetet med att förbättra förutsättningarna för familjebildning i Sverige.

Mot denna bakgrund bör regeringen utreda en höjning av grundnivån för föräldrapenning för den som inte har en sjukpenninggrundande inkomst.

Camilla Rinaldo Miller (KD)